Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

12. oktober 2016*

»Præjudiciel forelæggelse — intellektuel ejendomsret — ophavsret og beslægtede rettigheder — direktiv 91/250/EØF — artikel 4, litra a) og c) — artikel 5, stk. 1 og 2 — direktiv 2009/24/EF — artikel 4, stk. 1 og 2 — artikel 5, stk. 1 og 2 — retlig beskyttelse af edb-programmer — videresalg af kopier af edb-programmer med en brugt licens på fysiske medier, der ikke er de originale — udtømmelse af spredningsrettigheder — eneret til reproduktion«

I sag C-166/15,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija (appeldomstolen for regionen Riga, kollegium i strafferetlige sager, Letland) ved afgørelse af 18. marts 2015, indgået til Domstolen den 13. april 2015, i straffesagen mod

Aleksandrs Ranks,

Jurijs Vasiļevičs

procesdeltagere:

Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūra,

Microsoft Corp.,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen, og dommerne M. Vilaras (refererende dommer), J. Malenovský, M. Safjan og D. Šváby,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe

justitssekretær: fuldmægtig I. Illéssy,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 16. marts 2016,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs ved advokāts M. Krūmiņš

— Microsoft Corp. ved advokātes I. Veikša, I. Krodere og N. Tuominen

* Processprog: lettisk.

— den lettiske regering ved I. Kalniņš og J. Treijs-Gigulis, som befuldmægtigede

— den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato F. Varrone

— den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved J. Samnadda og A. Sauka, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 1. juni 2016,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører formelt fortolkningen af artikel 4, stk. 2, og artikel 5, stk. 1 og 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/24/EF af 23. april 2009 om retlig beskyttelse af edb-programmer (EUT 2009, L 111, s. 16).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse en straffesag, der er anlagt af Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokoratūra (anklagemyndigheden for økonomisk og finansiel kriminalitet, Letland), mod Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs, der er tiltalt for ulovligt organiseret salg af genstande, der er ophavsretligt beskyttet, for forsætlig ulovlig anvendelse af en andens varemærke på en måde, som udgør en alvorlig krænkelse af lovhjemlede rettigheder og personlige interesser, og for udøvelse af uanmeldt økonomisk virksomhed i form af salg på en onlinemarkedsplads af kopier af brugte edb-programmer, der er lagret på medier, der ikke er de originale.

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 2009/24

3 Artikel 4, stk. 1, litra a), og stk. 2, i direktiv 2009/24 bestemmer følgende:

»1. Uden at dette berører bestemmelserne i artikel 5 og 6, skal den eneret, som tilkommer rettighedshaveren som defineret i artikel 2, omfatte ret til at foretage eller tillade:

a) varig eller midlertidig, hel eller delvis reproduktion af et edb-program på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form; hvis indlæsning, visning på skærm, kørsel, overførsel eller lagring af edb-programmet nødvendiggør reproduktion af edb-programmet, forudsætter en sådan reproduktion rettighedshaverens tilladelse

[…]

2. Første gang en kopi af et edb-program sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, er rettighedshaverens ret til at sprede den pågældende kopi inden for Fællesskabet udtømt, med undtagelse af retten til at udøve kontrol med yderligere udlejning af edb-programmet eller af en kopi deraf.«

4 Nævnte direktivs artikel 5, stk. 1 og 2, bestemmer følgende:

»1. Medmindre andet udtrykkeligt er fastsat ved aftale, kræver de i artikel 4, stk. 1, litra a) og b), nævnte handlinger ikke tilladelse fra rettighedshaveren, når de er nødvendige for, at den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, kan benytte det efter dets formål, herunder til korrektion af fejl.

2. Det kan ikke ved aftale forhindres, at en person, der har ret til at benytte et edb-program, laver en sikkerhedskopi, for så vidt det er nødvendigt for denne benyttelse.«

Direktiv 91/250/EØF

5 Artikel 4 i Rådets direktiv 91/250/EØF af 14. maj 1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer (EFT 1991, L 122, s. 42) bestemte følgende:

»Uden at dette berører bestemmelserne i artikel 5 og 6, skal den eneret, som tilkommer rettighedshaveren som defineret i artikel 2, omfatte ret til at foretage eller tillade:

a) varig eller midlertidig, hel eller delvis reproduktion af et edb-program på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form. Hvis indlæsning, visning på skærm, kørsel, overførsel eller lagring af edb-programmet nødvendiggør reproduktion af edb-programmet, forudsætter en sådan reproduktion rettighedshaverens tilladelse

[…]

c) enhver form for offentlig spredning, herunder udlejning, af det originale edb-program eller kopier deraf. Første gang en kopi af et edb-program sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, er rettighedshaverens ret til at sprede den pågældende kopi inden for Fællesskabet udtømt, med undtagelse af retten til at udøve kontrol med yderligere udlejning af edb-programmet eller af en kopi deraf.«

6 Dette direktivs artikel 5, stk. 1 og 2, var affattet således:

»1. Medmindre andet udtrykkeligt er fastsat ved aftale, kræver de i artikel 4, litra a) og b), nævnte handlinger ikke tilladelse fra rettighedshaveren, når de er nødvendige for, at den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, kan benytte det efter dets formål, herunder til korrektion af fejl.

2. Det kan ikke ved aftale forhindres, at en person, der har ret til at benytte et edb-program, laver en sikkerhedskopi, for så vidt det er nødvendigt for denne benyttelse.«

7 Samme direktivs artikel 7, stk. 1, havde følgende ordlyd:

»Uden at det berører artikel 4, 5 og 6, træffer medlemsstaterne i overensstemmelse med deres nationale lovgivning passende foranstaltninger over for en person, som foretager en af de handlinger, der er anført i litra a), b) og c):

a) enhver form for omsætning af en kopi af et edb-program, når den pågældende ved eller har grund til at tro, at det er en ulovlig kopi

b) besiddelse i kommercielt øjemed af en kopi af et edb-program, når den pågældende ved eller har grund til at tro, at det er en ulovlig kopi

[...]«

8 Direktiv 91/129 er blevet ophævet ved direktiv 2009/24.

Lettisk ret

9 I artikel 32 i Autortiesību likums (lov om ophavsret) med titlen »Udtømmelse af spredningsrettigheder« fastslås det, at retten til spredning af et værk udtømmes på salgstidspunktet eller på det tidspunkt, hvor værket på anden vis overdrages for første gang i Den Europæiske Union af enten ophavsmanden selv eller med dennes tilladelse. Denne bestemmelse finder alene anvendelse på fysiske værker eller kopier heraf.

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

10 Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs er tiltalt for mellem den 28. december 2001 og den 22. december 2004 på en onlinemarkedsplads at have solgt forskellige edb-programmer, der er produceret af Microsoft Corp., såsom softwareversioner af Microsoft Windows og kontorprogrampakken Microsoft Office, der er ophavsretligt beskyttet.

11 Antallet af solgte eksemplarer af edb-programmer, der anslås at være mere end 3 000, har ikke under behandlingen kunnet fastslås nøjagtigt, hvilket også gælder det nøjagtige provenu for de solgte produkter. Størrelsen af det økonomiske tab, som Microsoft har lidt på grund af Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs' handlinger, er imidlertid blevet vurderet til 293 548,40 USD (ca. 265 514 EUR) ud fra de beløb, der er blevet krediteret deres PayPal konto.

12 Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs er tiltalt for adskillige overtrædelser af den lettiske straffelov og mere præcist for det første for ulovligt organiseret salg af genstande, der er ophavsretligt beskyttet, for det andet for forsætlig ulovlig anvendelse af en andens varemærke og for det tredje for udøvelse af uanmeldt økonomisk virksomhed.

13 Ved dom af 3. januar 2012 kendte førsteinstansretten Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs skyldige i ulovligt organiseret salg af genstande, der er ophavsretligt beskyttet, og i forsætlig ulovlig anvendelse af en andens varemærke, hvilket er overtrædelser, der er strafbare i henhold til henholdsvis den lettiske straffelovs artikel 149, stk. 3, og artikel 206, stk. 2, og de blev dømt til at betale delvis erstatning for Microsofts tab samt at betale samtlige sagsomkostninger.

14 Både anklagemyndigheden og Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs samt Microsoft appellerede denne dom til Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija (appeldomstolen for regionen Riga, kollegium i strafferetlige sager, Letland), der ved dom af 22. marts 2013 ophævede den nævnte dom, for så vidt som Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs deri blev kendt skyldige i overtrædelsen i form af ulovligt organiseret salg af genstande, der er ophavsretligt beskyttet, og idømt en straf.

15 Anklagemyndigheden samt Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs iværksatte hver især revisionsanke ved Augstākās tiesas Senāts (Letlands øverste domstol), der ved kendelse af 13. oktober 2013 ophævede dommen afsagt af Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija (appeldomstolen for regionen Riga, kollegium i strafferetlige sager) i dens helhed og hjemviste sagen til en appeldomstol til fornyet behandling.

16 Under den fornyede behandling af sagen anmodede Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija (appeldomstolen for regionen Riga, kollegium i strafferetlige sager) om at anmode Domstolen om en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 4, stk. 2, og artikel 5, stk. 1 og 2, i direktiv 2009/24.

17 På denne baggrund har Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija (appeldomstolen for regionen Riga, kollegium i strafferetlige sager) besluttet at udsætte sagen og forelægge følgende præjudicielle spørgsmål for Domstolen:

»1) Kan en person, der har købt et edb-program med en »brugt« licens, der er lagret på en cd-rom, som ikke er original, men som fungerer, og som ikke anvendes af andre brugere, i henhold til bestemmelsen i artikel 5, stk. 1, og artikel 4, stk. 2, i […] direktiv 2009/24[...] påberåbe sig udtømmelse af retten til spredning af et eksemplar (en kopi) af det pågældende edb-program, hvis den første køber af dette program købte det af rettighedshaveren med den originale cd-rom, [når] denne cd-rom er ødelagt, og [når] den første køber har slettet sit eksemplar (sin kopi) eller ikke længere bruger det?

2) Hvis første spørgsmål besvares bekræftende, har en person, der kan påberåbe sig bestemmelsen om udtømmelse af retten til spredning af et eksemplar (en kopi) af det pågældende edb-program, da ret til at videresælge dette edb-program på en anden cd-rom end den originale til en tredjemand i henhold til artikel 4, stk. 2, og artikel 5, stk. 2, i direktiv 2009/24?«

Om de præjudicielle spørgsmål

18 Det bemærkes indledningsvis, som generaladvokaten har anført i punkt 4 i forslaget til afgørelse, at direktiv 2009/24, hvis artikel 10 ophæver direktiv 91/250, trådte i kraft den 25. maj 2009 i henhold til direktivets artikel 11. Det fremgår imidlertid af forelæggelsesafgørelsen, at Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs er tiltalt for forhold, der fandt sted mellem den 28. december 2001 og den 22. december 2004. Det følger heraf, at tvisten i hovedsagen er omfattet af direktiv 91/250 og ikke af direktiv 2009/24.

19 De to spørgsmål, der vedrører fortolkningen af sidstnævnte direktivs artikel 4, stk. 2, der indfører reglen om rettighedshaverens udtømmelse af spredningsrettigheden, og det nævnte direktivs artikel 5, stk. 1 og 2, der fastsætter undtagelser fra enerettighederne til reproduktion, skal følgelig fortolkes således, at de vedrører de tilsvarende bestemmelser i direktiv 91/250, nemlig dels artikel 4, litra c), dels artikel 4, litra a), og artikel 5, stk. 1 og 2.

Formaliteten

20 Den lettiske regering har rejst tvivl om, hvorvidt de præjudicielle spørgsmål kan antages til realitetsbehandling, og har gjort gældende, at den forelæggende ret synes at antage, at Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs lovligt har erhvervet de genstande, der er ophavsretligt beskyttet, selv om de omtvistede edb-programmer er varemærkeforfalskede, således som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen.

21 Det bemærkes i denne henseende, at det inden for rammerne af den procedure, der er indført ved artikel 267 TEUF, udelukkende tilkommer den nationale ret, som tvisten er indbragt for, og som har ansvaret for den retsafgørelse, der skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at den kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen. Når de stillede spørgsmål vedrører fortolkningen af EU-retten, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse (jf. dom af 12.10.2010, Rosenbladt, C-45/09, EU:C:2010:601, præmis 32 og den deri nævnte retspraksis).

22 Det følger af fast retspraksis, at der foreligger en formodning for, at de spørgsmål om en fortolkning af EU-retten, som den nationale ret har stillet på det retlige og faktiske grundlag, som den har fastlagt inden for sit ansvarsområde, og hvis rigtighed det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve, er relevante. Domstolen kan kun afvise at træffe afgørelse om en anmodning om præjudiciel afgørelse fra

en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er af hypotetisk karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, der er nødvendige for, at den kan foretage en saglig korrekt besvarelse af de forelagte spørgsmål (jf. dom af 12.10.2010, Rosenbladt, C-45/09, EU:C:2010:601, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis).

23 I det foreliggende tilfælde vedrører hovedsagen spørgsmålet, om det videresalg af kopier af brugte edb-programmer, som Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs har foretaget, er lovligt i forhold til kravene i direktiv 91/250. Svaret afhænger derfor direkte af fortolkningen af dette direktivs artikel 4, litra c), der indfører reglen om rettighedshaverens udtømmelse af spredningsrettigheden, og af dette direktivs artikel 4, litra a), og artikel 5, stk. 1 og 2, der giver denne rettighedshaver enerettighederne til reproduktion og fastsætter undtagelser fra denne ret.

24 Spørgsmålene kan derfor antages til realitetsbehandling.

Om realiteten

25 Med sine to spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4, litra a) og c), og artikel 5, stk. 1 og 2, i direktiv 91/250 skal fortolkes således, at erhververen af kopien af et brugt edb-program, der er lagret på et fysisk medium, der ikke er det originale, kan videresælge en sådan kopi i henhold til reglen om rettighedshaverens udtømmelse af spredningsrettigheden, dels når dette edb-programs originale fysiske medium, der er overdraget til den første erhverver, er blevet beskadiget, dels når den første erhverver har slettet sit eksemplar af denne kopi eller ikke længere bruger det.

26 Det bemærkes i denne henseende for det første, at i henhold til dette direktivs artikel 4, litra c), udtømmes retten til at sprede en kopi af et edb-program inden for EU med det første salg, som foretages i EU af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse.

27 Det følger af denne bestemmelse, at to betingelser skal være opfyldt, før retten til at sprede en kopi af et edb-program er udtømt, nemlig at denne skal markedsføres og navnlig sælges af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, og at denne markedsføring skal være sket inden for EU (jf. analogt for så vidt angår artikel 4 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (EFT 2001, L 167, s. 10) dom af 12.9.2006, Laserdisken, C-479/04, EU:C:2006:549, præmis 21, og af 22.1.2015, Art & Allposters International, C-419/13, EU:C:2015:27, præmis 31).

28 Domstolen har allerede fastslået, at begrebet »sælges«, der er omhandlet i denne bestemmelse, og som skal fortolkes bredt, omfatter alle former for markedsføring af kopien af et edb-program, der er kendetegnet ved tildeling af en brugsret til denne kopi for et ubegrænset tidsrum mod en engangsbetaling, der gør det muligt for indehaveren af ophavsretten til det nævnte edb-program at opnå et vederlag, der svarer til den økonomiske værdi af denne kopi (jf. i denne retning dom af 3.7.2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C:2012:407, præmis 49).

29 Det er ubestridt, at den første markedsføring inden for EU af indehaveren af ophavsretten af en kopi af dennes edb-program, der er lagret på et fysisk medium såsom disketter, cd-rom eller dvd-rom, udgør det første salg af denne kopi som omhandlet i artikel 4, litra c), i direktiv 91/250. Det bemærkes desuden, at i mangel af oplysninger om det modsatte i forelæggelsesafgørelsen er et sådan salg ledsaget af en licens til ubegrænset brug af denne kopi.

30 Det følger af det ovenstående, at i henhold til dette direktivs artikel 4, litra c), kan indehaveren af ophavsretten til et edb-program, der inden for EU har solgt en kopi af dette program på et fysisk medium, såsom en cd-rom eller en dvd-rom, der er ledsaget af en licens til ubegrænset brug af dette

program, ikke modsætte sig senere videresalg, der foretages af den første erhverver eller af senere erhververe af denne kopi, uanset om der er aftalt forbud mod enhver efterfølgende overdragelse (jf. i denne retning dom af 3.7.2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C2012:407, præmis 77).

31 De forelagte spørgsmål vedrører imidlertid ikke det tilfælde, at der foretages videresalg af kopien af et brugt edb-program, der er lagret på et originalt fysisk medium af den første erhverver, men det tilfælde, hvor der foretages videresalg af kopien af et brugt edb-program, der er lagret på et fysisk medium, der ikke er det originale, af en person, der har erhvervet det af den første erhverver eller af en senere erhverver.

32 Microsoft, den italienske og den polske regering samt Europa-Kommissionen har i denne henseende gjort gældende i deres indlæg, at reglen om udtømmelse af spredningsrettigheden, der er fastsat i artikel 4, litra c), i direktiv 91/250, kun finder anvendelse på det originale fysiske medium (disketter, cd-rom eller dvd-rom), der er solgt til den første erhverver, og hvorpå der er lagret den kopi af edb-programmet, der er markedsført af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, og ikke på det fysiske medium, der ikke er det originale, af denne kopi.

33 Denne argumentation kan ikke tiltrædes som sådan.

34 Udtømmelse af spredningsrettigheden, der er fastsat i artikel 4, litra c), i direktiv 91/250, vedrører således selve kopien af edb-programmet og den brugerlicens, der ledsager denne, og ikke det fysiske medium, hvorpå denne kopi i givet fald er blevet markedsført for første gang i EU af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse.

35 Det følger i denne henseende af Domstolens praksis, at artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24, der gengiver indholdet af artikel 4, litra c), i direktiv 91/250 uden anden form for præcisering henviser til »en kopi af et edb-program sælges« og ikke foretager nogen sondring for så vidt angår den omhandlede kopis fysiske eller immaterielle form (jf. i denne retning dom af 3.7.2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C2012:407, præmis 55).

36 Domstolen har deraf navnlig udledt, at udtømmelse af spredningsrettigheden, der er fastsat i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2009/24, får virkning efter det første salg af en kopi af et edb-program inden for EU foretaget af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, uafhængigt af, om salget vedrører en fysisk eller en immateriel kopi af det nævnte program (jf. i denne retning dom af 3.7.2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C2012:407, præmis 55 og 61).

37 Artikel 4, litra a), i direktiv 91/250 tildeler imidlertid ligeledes indehaveren af ophavsretten til et edb-program eneretten til at foretage eller tillade varig eller midlertidig reproduktion af dette edb-program på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form med forbehold af de undtagelser, der er nævnt i dette direktivs artikel 5 og 6.

38 Den, der retmæssigt har erhvervet kopien af et edb-program, der er markedsført af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, kan følgelig videresælge dette edb-program som brugt i henhold til reglen om udtømmelse af spredningsrettigheden, der er fastsat i artikel 4, litra c), i direktiv 91/250, for så vidt som denne overdragelse ikke skader enerettighederne til reproduktion, som denne rettighedshaver er sikret i dette direktivs artikel 4, litra a), og således på betingelse af, at alle reproduktionshandlinger af det nævnte edb-program er tilladt af denne rettighedshaver eller er omfattet af undtagelserne i dette direktivs artikel 5 og 6.

39 Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs samt Kommissionen har anført i deres indlæg, at reglen om udtømmelse af spredningsrettigheden giver mulighed for videresalg af en kopi af en edb-program, der er lagret på et fysisk medium, der ikke er det originale, i det tilfælde hvor det originale fysiske medium er blevet beskadiget, forudsat at de betingelser, som Domstolen opstillede i dom af 3. juli 2012, UsedSoft (C-128/11, EU:C2012:407), er opfyldt. Ifølge disse betingelser skal den første erhverver

af kopien af et edb-program, der er lagret på det originale fysiske medium, have en licens til ubegrænset brug af dette program og gøre enhver kopi af dette program, der er i hans besiddelse, ubrugelig fra tidspunktet for dennes videresalg. Fremstillingen af en kopi af et edb-program på et fysisk medium, der ikke er det originale, er i et sådan tilfælde tilladt i henhold til de undtagelser fra enerettighederne til reproduktion, der er nævnt i dette direktivs artikel 5, stk. 1 og 2.

40 Det bemærkes i denne henseende for det første, at artikel 5, stk. 2, i direktiv 91/250 fastsætter, at det ikke ved aftale kan forhindres, at en person, der har ret til at benytte et edb-program, laver en sikkerhedskopi, for så vidt det er nødvendigt for denne benyttelse. Dette direktivs artikel 9, stk. 1, præciserer, at aftalemæssige bestemmelser, som strider mod artikel 5, stk. 2, er ugyldige.

41 Som det fremgår af dette direktivs artikel 5, stk. 2, er fremstillingen af en sikkerhedskopi af et edb-program således underlagt to betingelser. Denne kopi skal for det første være fremstillet af en person, der har ret til at anvende dette edb-program, og for andet være nødvendig for programmets benyttelse.

42 Denne bestemmelse, der fastsætter en undtagelse fra enerettighederne til reproduktion for indehaveren af ophavsretten til et edb-program, skal i overensstemmelse med Domstolens faste praksis fortolkes indskrænkende (jf. analogt dom af 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, præmis 109).

43 Det følger heraf, at en sikkerhedskopi af et edb-program kun kan fremstilles og anvendes for at opfylde behovet for den person, der har ret til at anvende dette edb-program, og at denne person, når denne har beskadiget, ødelagt eller mistet dette edb-programs originale fysiske medium, ikke kan anvende denne kopi med henblik på videresalg af dette brugte edb-program til tredjemand.

44 Som Microsoft og den italienske og den polske regering har gjort gældende i deres indlæg, kan den, som retmæssigt har erhvervet en kopi af et edb-program, der er ledsaget af en licens til ubegrænset brug, og som påtænker at videresælge det efter rettighedshaverens udtømmelse af spredningsrettigheden i henhold til artikel 4, litra c), i direktiv 91/250, i mangel af denne rettighedshavers tilladelse ikke overdrage sikkerhedskopien af dette edb-program, der er fremstillet i henhold til dette direktivs artikel 5, stk. 2, til en senere erhverver med den begrundelse, at han har beskadiget, ødelagt eller mistet det originale fysiske medium, som er blevet solgt til ham af denne rettighedshaver eller med dennes tilladelse.

45 Selv om det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs i det foreliggende tilfælde har videresolgt kopier af edb-programmer, der er lagret på fysiske medier, der ikke er de originale, er det ikke præciseret, om Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs – som de første erhververe af disse edb-programmer – selv har fremstillet de videresolgte kopier, eller om disse kopier er blevet fremstillet af personer, hos hvem de har erhvervet dem, uanset om sidstnævnte personer er de første retmæssige erhververe eller ej.

46 Det må imidlertid konstateres, at uanset hvordan Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs har erhvervet de kopier af edb-programmer, som de har videresolgt, er de omfattet af bestemmelserne i artikel 7, stk. 1, litra a) og b), i direktiv 91/250, hvis det fastslås, at de har markedsført og været i besiddelse af ulovlige kopier af edb-programmer til erhvervsmæssige formål.

47 Det er imidlertid alene den forelæggende ret, der – henset til de faktiske omstændigheder, som denne har fastslået – skal afgøre for hver enkelt kopi af edb-programmer, som Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs har videresolgt, om denne kopi er ulovlig i henhold til dette direktivs artikel 7, stk. 1, og i givet fald drage konsekvenserne heraf.

48 Det bemærkes for det andet, at det i artikel 5, stk. 1, i direktiv 91/250 er fastsat, at medmindre andet udtrykkeligt er fastsat ved aftale, kræver reproduktionshandlingen ikke tilladelse fra rettighedshaveren, når den er nødvendig for, at den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, kan benytte det efter dets formål.

49 Det følger i denne henseende af Domstolens praksis, at den omstændighed, at erhververen af en kopi af et edb-program køber og downloader denne kopi, der befinder sig på rettighedshaverens hjemmeside, udgør en reproduktion, der er tilladt i henhold til dette direktivs artikel 5, stk. 1, for så vidt som den er nødvendig, for at det nævnte edb-program kan benyttes efter dets formål (jf. i denne retning dom af 3.7.2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C2012:407, præmis 75).

50 Domstolen har desuden fastslået, at i tilfælde af videresalg af kopien af edb-programmet, der er købt og downloadet af den første erhverver fra rettighedshaverens hjemmeside, er den senere erhverver af denne kopi, som er retmæssig erhverver i henhold til artikel 5, stk. 1, i direktiv 91/250, ligeledes i overensstemmelse med denne bestemmelse berettiget til downloade den nævnte kopi til sin computer, idet denne downloading udgør en reproduktion, der er nødvendig for, at han kan benytte edb-programmet efter dets formål (jf. i denne retning dom af 3.7.2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C2012:407, præmis 80 og 81).

51 Det skal imidlertid bemærkes, at omstændighederne i hovedsagen adskiller sig fra de omstændigheder, der gav anledning til dom af 3. juli 2012, UsedSoft (C-128/11, EU:C2012:407). Det fremgår af de oplysninger i sagen, som Domstolen råder over, at Aleksandrs Ranks og Jurijs Vasiļevičs har solgt kopier af edb-programmer på fysiske medier, der ikke er de originale, på internettet, for hvilke der ikke er grundlag for at antage, at de oprindeligt har købt og downloadet disse på rettighedshaverens hjemmeside.

52 Situationen for den, der retmæssigt har erhvervet kopien af et edb-program, der er solgt lagret på et fysisk medium, der er blevet beskadiget, ødelagt eller mistet, og situationen for den, der retmæssigt har erhvervet kopien af et edb-program, der er solgt og downloadet fra internettet, er ikke desto mindre i forhold til reglen om rettighedshaverens udtømmelse af spredningsrettigheden og enerettighederne til reproduktion, der indrømmes rettighedshaveren, sammenlignelige.

53 Den, der retmæssigt har erhvervet kopien af et edb-program, og som er i besiddelse af en licens til ubegrænset brug af dette edb-program, men som ikke længere er i besiddelse af det oprindelige fysiske medium, hvorpå denne kopi oprindeligt blev leveret, fordi han har ødelagt, beskadiget eller mistet den, kan ikke alene af denne grund blive frataget enhver mulighed for at videresælge den nævnte kopi som brugt til en tredjemand, idet udtømmelse af spredningsrettigheden, der er fastsat i artikel 4, litra c), i direktiv 91/250, ellers fratages sin effektive virkning (jf. i denne retning dom af 3.7.2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C2012:407, præmis 83).

54 Som Microsoft desuden har anerkendt i sit skriftlige svar på Domstolens spørgsmål, skal den, der retmæssigt har erhvervet licensen til ubegrænset brug af kopien af et brugt edb-program, kunne foretage downloading af dette program fra rettighedshaverens hjemmeside, idet denne downloading udgør en reproduktion, der er nødvendig for, at han kan benytte edb-programmet efter dets formål (jf. i denne retning dom af 3.7.2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C2012:407, præmis 85).

55 Det bemærkes imidlertid, at den første erhverver af kopien af et edb-program – hvortil rettighedshaverens spredningsret er udtømt i henhold til artikel 4, litra c), i direktiv 91/250 – som foretager et videresalg af programmet, skal gøre enhver kopi, der er i hans besiddelse, ubrugelig på tidspunktet for videresalget med henblik på at undgå en krænkelse af denne rettighedshavers eneret til reproduktion af sit edb-program, som er fastsat i dette direktivs artikel 4, litra a) (jf. i denne retning dom af 3.7.2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C2012:407, præmis 70 og 78).

56 Det skal desuden præciseres, at det påhviler den erhverver af licensen til ubegrænset brug af kopien af et brugt edb-program, der under påberåbelse af reglen om udtømmelse af spredningsrettigheden downloader en kopi af dette edb-program på sin computer fra rettighedshaverens hjemmeside, med ethvert middel at godtgøre, at han har erhvervet denne licens på lovlig vis.

57 Det fremgår af samtlige ovenstående betragtninger, at artikel 4, litra a) og c), og artikel 5, stk. 1 og 2, i direktiv 91/250 skal fortolkes således, at selv om den første erhverver af kopien af et edb-program, der er ledsaget af en licens til ubegrænset brug, har ret til at videresælge denne kopi og dens licens som brugt til en senere erhverver, kan han derimod ikke, når det originale fysiske medium, som han oprindelig fik overdraget, er beskadiget, ødelagt eller mistet, give denne senere erhverver sin sikkerhedskopi af dette edb-program uden rettighedshaverens tilladelse.

Sagens omkostninger

58 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Artikel 4, litra a) og c), og artikel 5, stk. 1 og 2, i Rådets direktiv 91/250/EØF af 14. maj 1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer skal fortolkes således, at selv om den første erhverver af kopien af et edb-program, der er ledsaget af en licens til ubegrænset brug, har ret til at videresælge denne kopi og dens licens som brugt til en senere erhverver, kan han derimod ikke, når det originale fysiske medium, som han oprindelig fik overdraget, er beskadiget, ødelagt eller mistet, give denne senere erhverver sin sikkerhedskopi af dette edb-program uden rettighedshaverens tilladelse.

Underskrifter